

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2024"

SHARQ MUMTOZ TILLARINING SIRLI QUVVATI: SO'Z ORQASIGA YASHIRINGAN HAQIQATLAR

Usmonov Murodjon Ibrohim o'g'li

Yangi asr universiteti. Filologiya va tillarni o'qitish (ShMT) 301.22. 3-kurs talabasi

Muallem_Murodjon@gmail.com +998940544554

Ilmiy rahbar :

Soliyev Elyorbek Muhammadmuso o'g'li

Annotatsiya : *Sharq mumtoz tillari – arab, fors va turkiy tillar – faqat aloqa vositasi emas, balki inson tafakkurining sirli quvvatini ochib beruvchi sehri yo'ldir. Bu tillar o'zida shunchaki so'z boyligi bilan emas, balki umumbashariy ma'nolarni, hayot va inson mohiyatiga oid teran haqiqatlarni mujassam etgan. Qo'lingizdagi maqolada biz sharq mumtoz tillarining yashirin quvvatini, ularning zamonaviy dunyodagi ahamiyatini va ular orqali anglash mumkin bo'lgan yangi o'lchovlarni ochib berishga urinib ko'ramiz.*

Kalit so'zlar : *So'z, ilm , rahmat , rahm , shunuvidan , didan , yurak , qon , sun'iy intellekt*

THE MYSTERIOUS POWER OF THE CLASSICAL LANGUAGES OF THE EAST: TRUTHS HIDDEN BEHIND THE WORDS

Annotation: *The classical languages of the East - Arabic, Persian and Turkish - are not only a means of communication, but also a magical way to reveal the mysterious power of human thought. These languages are not only rich in vocabulary, but also embody universal meanings, deep truths about life and human nature. In this article, we will try to reveal the hidden power of Eastern classical languages, their importance in the modern world and the new dimensions that can be understood through them.*

Keywords : *So'z, ilm , rahmat , rahm , shunuvidan , didan , yurak , qon , sun'iy intellect*

ТАЙНАЯ СИЛА КЛАССИЧЕСКИХ ЯЗЫКОВ ВОСТОКА: ИСТИНЫ, СКРЫТЫЕ ЗА СЛОВАМИ

Аннотация : *Классические языки Востока — арабский, персидский и турецкий — являются не только средством общения, но и волшебным способом раскрытия таинственной силы человеческой мысли. Эти языки не только богаты словарным запасом, но и воплощают в себе универсальные смыслы, глубокие истины о жизни и человеческой природе. В этой статье мы попытаемся раскрыть скрытую силу*

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2024"

восточных классических языков, их значение в современном мире и новые измерения, которые можно понять с их помощью.

Ключевые слова: *So'z, ilm, rahmat, rahm, shunuvidan, didan, yurak, qon, sun'iy intellekt*

So'zning qudrati: Insonni shakllantiruvchi kuch.

Sharq mumtoz tillarida so'z oddiy bir vosita emas, balki yaratuvchan quvvatdir. Masalan; Arab tilida har bir so'zning zamirida ma'no tarixi yashiringan. "Ilm" (علم) so'zi faqat bilimni emas, balki bilish jarayonini, ya'ni dunyoni kashf qilish yo'lini ifodalaydi. Fors she'riyatida esa har bir satr ichki hissiyotlarning o'ziga xos tilida gapiradi. Jaloliddin Rumiyning "Bu dunyodan chiqib, o'z ichingni kashf qil" degan so'zlari inson ruhiyati uchun yangi chegaralarni ochadi.

Turkiy tillarning soddaligi esa ularda falsafiy chuqurlikni topish imkonini beradi. "Yurak" va "qon" singari so'zlar nafaqat jismoniy, balki ma'naviy tushunchalarni ham ifoda etadi.

Mumtoz tillar: Faqat tarixmi yoki kelajakmi?

Ko'pchilik Sharq mumtoz tillarini faqat o'tmish yodgorligi sifatida qabul qiladi. Lekin bu tillar zamonaviy dunyoda ham yangi imkoniyatlarni ochib bermoqda. Texnologiyalar rivojlanayotgan bugungi kunda, bu tillarning algoritmik potentsiali hali o'rganilmagan xazina sifatida turibdi. Sun'iy intellekt yordamida arab tilidagi klassik asarlarni tahlil qilish, fors she'riyatining hissiyot algoritmlarini yaratish yoki turkiy tillarning ichki grammatik strukturasini global tillar bilan taqqoslash – bu hali hech kimning diqqat markazida bo'lmagan ilmiy yo'nalishdir.

Tillarni tushunish – insonni tushunish

Sharq tillarida so'zlar bir-biri bilan nafaqat grammatik jihatdan, balki semantik jihatdan ham uzviy bog'liq. Bu bog'liqlik inson tafakkurining o'zaro aloqadorligini ifodalaydi. Arab tilida "rahmat" va "rahm" so'zlari bir ildizdan kelib chiqqan, bu esa mehr va kechirim o'rtasidagi chuqur falsafiy aloqani ko'rsatadi.

Fors tilida "eshitish" (shunuvidan) va "ko'rish" (didan) so'zlarida ruhiy idrok ifodalanadi. Ularning birlashuvi orqali insonning hayotni qabul qilishida ham ko'z, ham qalbning ishtiroki aks etadi.

Xulosa: So'zning yashirin sirlarini ochish

Sharq mumtoz tillari bizga hayotning yangi o'lchovlarini kashf qilish imkonini beradi. Ularning har biri o'zida o'tmishni saqlab, kelajak uchun yangi yo'llarni ko'rsatadi. Bu tillarni o'rganish – nafaqat madaniyatga hurmat, balki insoniyat mohiyatini anglash yo'lidagi bir qadamdir.

Mumtoz tillar nafaqat tarixiy meros, balki insonning cheksiz qudratini ko'rsatadigan sirli xazina bo'lib qoladi. So'zlarni o'rganing, ularning orqasidagi haqiqatlarni izlang – shunda siz Sharqning abadiy sirlarini anglay olasiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI ;

Arab tili bo'yicha:

- Ibn Xaldun "Muqaddima" kitobi ;
- Suyutiy "Al-Itqan fi Ulum al-Quran" kitobi ;
- Toshkent Islom Universiteti nashr etgan arab tili grammatikasi bo'yicha o'quv qo'llanmalari ;

Fors tili va she'riyati bo'yicha:

- Jaloliddin Rumiy "Masnaviy" kitobi ;
- Firdavsiy "Shohnoma" kitobi ;
- Muhammad Bobur "Boburnoma" (forscha qismi) ;

Turkiy tillar bo'yicha:

- Mahmud Koshg'ariy, "Devonu Lug'otit-Turk"
- Alisher Navoiy, "Muhokamat ul-Lug'atayn"
- Fitrat, "Turkiy tillar grammatikasi"
- Sharq tillarining falsafasi va rivojlanishi bo'yicha:
- Edward Said, "Orientalism" (sharq tillariga g'arb nazaridan yondashuv).